

Lari Paavolainen

Yrityksen perustamisopas 2012

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Tradenomi
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Marraskuu 2012

Tekijä(t) Otsikko	Lari Paavolainen Yrityksen perustamisopas 2012
Sivumäärä Aika	31 sivua Marraskuu 2012
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	Talous ja rahoitus
Ohjaaja(t)	Lehtori Pia Väkiparta-Lehtonen
<p>Työn tarkoituksena oli tehdä viitekehys yrityksen perustamista miettivälle henkilölle. Työssä selvitettiin, mistä pitää aloittaa, eli liikeideasta, ja miten sitä jalostetaan liiketoimintasuunnitelmaksi. Liiketoimintasuunnitelman jälkeen käytiin läpi muutama tärkeä laskelma jotka ovat tärkeitä rahoitustarpeen määrän analysoimiseksi. Tämän jälkeen käytiin läpi mitä eri yritysmuodot tarkoittavat ja mitkä ovat niiden perustamistoimet. Seuraavaksi selvitettiin eri rahoitusvaihtoehtoja ja eri yritysmuotojen verotusta. Viimeisenä käytiin läpi kirjanpito ja vakuutusasiat.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista menetelmää. Lähdeaineistoa kerättiin laajalti internetsivuilta, kirjallisuudesta ja lainsäädännöstä. Internetsivustot olivat tärkein lähde sillä internetistä saatiin ajankohtaisimmat tiedot, jossa pyrittiin käyttämään vain sellaisia sivustoja, joilla tieto on ensikäden tietoa.</p> <p>Yrityksen perustamiseen liittyy paljon eri asioita. On tärkeää tietää, mitä eroja eri yritysmuodoilla on ja mistä, varsinkin ensimmäisinä vuosina tarvittavaa rahoitusta voi saada. Se, minkä yritysmuodon valitsee tai millaisia rahoituksia hakee, on aina tapauskohtaista, sillä eri tyyppisille yrityksille sopivat eri asiat. Onnistuin tuomaan esille tärkeimmät yrityksen perustamiseen liittyvät asiat.</p>	
Avainsanat	osakeyhtiö, toiminimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, kirjanpito, verotus, vakuutus

Author(s) Title	Lari Paavolainen A Guide for Starting a Business 2012
Number of Pages Date	31 pages November 2012
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor(s)	Pia Väkiparta-Lehtonen, Senior Lecturer
<p>The purpose of this thesis was to form a framework for anyone considering becoming an entrepreneur. The thesis starts from the very beginning, the business idea, and how it can be refined into a business plan. Next, financial statements which are important for a starting entrepreneur to analyze were introduced. After calculating the necessary fundings, different company forms were introduced. Next, various ways of getting financing for start-up companies were explained. Finally, an overview on accounting and insurance were presented.</p> <p>The study was carried out as using qualitative research methods. The source material was widely gathered from websites, literature and legislation related to business start-ups.</p> <p>In conclusion we can say that there are a lot of different things to consider when thinking about entrepreneurship. It is crucial to be aware of what are the differences between various company forms and where you can get the much sought after finance that you need in the first few years. Which one suits an individual is a case by case situations because of the different natures of business areas. I succeeded in presenting the most important aspects regarding start-ups.</p>	
Keywords	limited company, sole trader, general partnership, limited partnership, accounting, taxation, insurance

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Yrityksen perustamisen lähtökohta ja kehitys	2
2.1	Lähtökohdat yrittäjyyteen	2
2.2	Yleinen kehitys	2
3	Liikeidea ja liiketoimintasuunnitelma	3
3.1	Yritysideasta liiketoimintasuunnitelmaksi	3
3.2	Liiketoimintasuunnitelman osat	3
3.2.1	Tuotteet ja palvelut	3
3.2.2	Asiakkaat	4
3.2.3	Toimintatapa	5
3.2.4	Visio	5
3.2.5	Toimiala- ja markkinatilanne	6
3.2.6	Kilpailijat	6
4	Laskelmat ja lisätiedot	7
4.1	Rahoituslaskelma	7
4.2	Kannattavuuslaskelma	8
4.3	Myyntilaskelma	9
5	Yritysmuodot ja yrittäjälle sopiva vaihtoehto	10
5.1	Toiminimi	11
5.2	Avoin yhtiö	11
5.3	Kommandiittiyhtiö	12
5.4	Osakeyhtiö	12
5.5	Osuuskunta	12
6	Viranomaisille tehtävät ilmoitukset ja luvat sekä yrityksen perustamistoimet	13
6.1	Toiminimen perustaminen	14
6.2	Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön perustaminen	14
6.3	Osakeyhtiön perustaminen	15
6.4	Osuuskunnan perustaminen	16
7	Yrityksen rahoitus	17
7.1	Oma pääoma	17
7.2	Pankit ja vakuutusyhtiöt	18

7.3	Tekes	18
7.4	Sitra	18
7.5	Keksintösäätiö	19
7.6	Finnvera	19
7.7	Pientakaus	19
7.8	Pienlaina	19
7.9	Naisyrittäjälaina	20
7.10	Yrittäjälaina	20
7.11	Starttiraha	20
7.12	ELY-keskuksen tuet	21
7.13	Bisnesenkeli-rahoitus	21
8	Verotus ja arvonlisäverotus	21
8.1	Toiminimen verotus	22
8.2	Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön verotus	22
8.3	Osakeyhtiön verotus	23
8.4	Osuuskunnan verotus	23
8.5	Arvonlisäverotus	24
9	Kirjanpito ja vakuutukset	24
9.1	Kirjanpidon merkitys ja kirjanpidon laatiminen	25
9.2	Tilintarkastus	26
9.3	Vakuutukset	27
9.3.1	Yrittäjän eläkevakuutus (YEL)	28
9.3.2	Yrittäjän työttömyysturva ja työntekijöiden vakuutus	29
10	Lopuksi	29
	Lähteet	31

1 Johdanto

Opinnäytetyön aiheena on tehdä tutkimuksellinen katsaus yrityksen perustamiseen Suomessa ja selvittää, mitkä ovat suurimmat haasteet ja mitä tulee tietää ja tehdä, kun siihen ryhtyy. Aloitan aivan ensimmäisestä asiasta, eli liikeideasta, ja siitä mitä on hyvä harkita liikeideaa kehitettäessä. Jalostan liikeidean liiketoimintasuunnitelmaksi ja avaan liiketoimintasuunnitelman käsitettä yksityiskohtaisesti.

Liiketoimintasuunnitelman jälkeen on hyvä käydä läpi tärkeimmät laskelmat mitä aloittavan yrittäjän on hyvä tehdä ja, jotka toimivat hyvänä ajatuskuplana ja ajatusten paperille saamisena. Yritysmuoto on tärkeä osa yrityksen perustamista ja on hyvä tietää mikä yritysmuoto sopii tulevalle yrittäjälle parhaiten. Käyn läpi kaikki yritysmuodot ja sen, mitä niiden perustaminen vaatii, esimerkiksi mihin pitää ilmoituksia tehdä, kuinka paljon pitää olla osakepääomaa alussa ja kuinka monta perustajaa tarvitaan eri yritysmuodoissa.

Kun liiketoimintasuunnitelma ja laskelmat on tehty ja kun on päätetty yritysmuodosta on hyvä katsastaa mistä sitä rahaa voisi aluksi saada, millaisia tukia, lainoja tai sijoittajia on olemassa jotka voivat sinua auttaa yrityksen alkuun saamiseksi. On erittäin tärkeä laskea rahoitus realistisesti ja muistaa että aina yrityksen ensimmäisinä kuukausina rahaa kuluu enemmän kuin yritys saa tuloja. Mitä isommat investoinnit tarvitsee tuotteelleen, tuotantokoneistolle tai markkinointiinsa, sitä enemmän hänellä täytyy olla omaa pääomaa tai vierasta pääomaa käytettävissä. Rahoitus kannattaa miettiä vähintään vuodeksi eteenpäin, mieluummin kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi, jotta toiminta ei heti loppuisi, jos tuote tai palvelu ei käy alussa riittävän hyvin kaupaksi.

Verotus on jokaisen suomalaisen kansallisvelvollisuus, joten myös yrittäjän on hyvä tietää pakolliset verot eri yritysmuodoissa. Kirjanpito ja vakuutukset ovat myös olennaisia osia yrittäjyyttä, ja käynkin läpi, mitä kirjanpito tarkoittaa, kenen sitä tulisi tehdä, mikä on tilintarkastus ja mitkä ovat pakollisia vakuutuksia yrittäjälle.

2 Yrityksen perustamisen lähtökohta ja kehitys

2.1 Lähtökohdat yrittäjyyteen

Yrittäjäksi ryhtyminen on iso prosessi, jota kannattaa harkita tarkkaan. Mitä yrittäjäksi ryhtyminen vaatii? Ei ole olemassa yksiselitteistä vastausta edelliseen kysymykseen, mutta yrittäjiä ja heidän ominaisuuksiaan on tutkittu ja on löytynyt tiettyjä yhtäläisyyksiä suurimmalta osalta yrittäjistä. Yrittäjien on pystyttävä muun muassa ottamaan riskejä, kyettävä itsenäiseen päätöksentekoon ja ottamaan vastuuta. Yrittäjällä on oltava hyvä itseluottamus ja usko omaan tuotteeseen tai palveluun ja pystyttävä tarvittaessa työskentelemään aina silloin, kun se yritykselle olisi hyväksi. Virka-aikaan tottuneelle tämä voi olla vaikeaa (Kallio & Ripatti & Tanni 2008, 10 - 11).

Yrittäjän ominaisuuksien lisäksi yrittäjällä on hyvä olla yrittäjäosaamista. Yrittäjäosaamista ovat muun muassa liiketoimintaosaaminen, tuotanto-osaaminen, visiointikyky ja johtaminen. Kukaan ei ole täydellinen jokaisella osa-alueella, ja tärkeintä onkin hallita kokonaisuus hyvin. Menestyvä yrittäjä hallitsee kokonaisuuden ja on tavoitehakuinen ja ahkera. (Jokela & Anneberg 1995, 56.)

Yrittäjiksi ryhdytään nykyisin entistä nuorempina, ja yrittäjien koulutustaso on korkeampi kuin aikaisemmin. Tähän voi osaltaan vaikuttaa nykyinen työllisyystilanne ja vastaavasti korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus ikäryhmästä. Hyvä koulutus ei takaa työpaikkaa, ja siksi yrittäjäyys on hyvä vaihtoehto.

2.2 Yleinen kehitys

Uusien yritysten perustamisilmoitusmäärät ovat kasvaneet vuosituhaten alusta joka vuosi aina vuoteen 2008 asti. Vuonna 2008 iski taantuma, joka vaikutti myös yritysten perustamismäärään negatiivisesti. Vuonna 2008 perustettiin 34 143 yritystä, joka on noin 13 prosenttia koko Suomen yritysten määrästä (263 001). Kaikista yrityksistä 46,8 prosenttia oli osakeyhtiöitä ja 40,7 prosenttia toiminimiä (Yrittäjyyskatsaus 2011. 78.) Merkittävää on yrityksen toimialan kehitys viimeisten 15 vuoden aikana. Yritysten määrä on pysynyt melko vakaana teollisuudessa, kaupan alalla ja kuljetus-, majoitus- ja ravitsemisalalla, kun taas muut palvelualueet sektori on melkein tuplaantunut ja

rakentaminen on kasvanut noin 78 % samassa ajassa. (Yrittäjyyskatsaus 2011. 10 - 14.) Nämä luvut on hyvä pitää mielessä oman yrityksen alaa pohtiessa.

Ikäjakauman kehitys on merkittävä tekijä palvelualan kasvulle, erityisesti yksityinen hoiva-ala kasvaa nopeasti. Suomessa on vuonna 2012 noin 470 000 yli 75-vuotiasta ja vuoteen 2024 mennessä tämän luvun ennustetaan nousevan 700 000:een. (Yrittäjyyskatsaus 2011. 28.) Tämä kasvu yhdistettynä meneillään olevaan palvelurakenteen muutokseen, jossa vähennetään vanhainkotien ja terveyskeskusten pitkäaikaishoidossa olevien määrää ja suunnataan heidät kotihoidon piiriin, tarkoittaa että yksityinen hoiva-ala jatkaa kasvuaan ainakin seuraavat 12 vuotta.

3 Liikeidea ja liiketoimintasuunnitelma

3.1 Yritysideasta liiketoimintasuunnitelmaksi

Kaiken lähtökohtana on yritysidea, johon on lueteltu yrityksen perustamisen syyt. Yritysideasta kehitetään tämän jälkeen liikeidea, joka on hieman tarkempi kuvaus yrityksen toiminnan ideasta. Liikeideasta käy ilmi, mitä yritys on tuottamassa, kenelle yritys näitä tuotteita tai palveluita myymässä ja miten tämä käytännössä tehdään. (Meretniemi & Ylönen 2009, 19.)

Liikeidea jatkojalostetaan liiketoimintasuunnitelmaksi, joka on paljon tarkempi suunnitelma yrityksen toiminnasta kokonaisuudessaan. Liiketoimintasuunnitelma toimii pohjana yritystoiminnan aloittamiselle, sillä siinä on analysoitu ja pohdittu liikeideassa olevat kohdat tarkasti läpi. (Meretniemi & Ylönen 2009, 24.)

3.2 Liiketoimintasuunnitelman osat

3.2.1 Tuotteet ja palvelut

Tuotteiden ja palvelujen määrittely on tärkein osa koko liikeideaa. Kysyntä määrittelee tuotteen tai palvelun myynnin mahdollisuuden ja ilman kysyntää ei ole mahdollista hyvääkään tuotetta tai palvelua saada myytyä. Kysyntäkään ei riitä vielä siihen, että

tuotetta tai palvelua ostettaisiin, vaan kilpailluilla markkinoilla pitää hinnoitella oikein. Jos tuote tai palvelu on tarkoitettu isoille massoille, pienempi kate riittää volyymin kattaessa kumulatiiviset tulot, mutta jos tuote tai palvelu on kohdistettu pienelle ostajaehdokasryhmälle, katetta pitää olla enemmän, koska myynnin volyyymi on pienempi.

Tuotetta tai palvelua hinnoitellessa kannattaa muistaa kriittinen piste, joka on eritelty luvussa 4.2 ja käyttää kannattavuuslaskelmaa hyödyksi. On hyvä pohtia tuotteen tai palvelun myynnin mahdollisuutta eri näkökulmista, esimerkiksi seuraavilla tarkentavilla kysymyksillä: (Meretniemi & Ylönen 2009, 26.)

- Miksi tarjoamaasi tuotetta tai palvelua ostettaisiin?
- Onko olemassa jo kysyntää kyseiselle tuotteelle tai palvelulle vai yritätkö synnyttää uutta kysyntää?
- Onko tämä tuote tai palvelu lähellä jotain toista kilpailijaa, jos on niin mikä sinun versiosta tekee paremman?
- Onko tarkoitus tehdä tuote tai palvelu pienelle ostajakunnalle vai massatuote kaikille?
- Tyydyttääkö tätä tuote tai palvelu asiakkaan tarpeen?

3.2.2 Asiakkaat

Asiakkaat ovat aivan yhtä tärkeitä kuin itse tuote tai palvelu. Asiakkaita tarvitaan, jotta tuote tai palvelu voi käydä kaupaksi. Kenelle tuotetta tai palvelua myydään, onko jokin tietty maantieteellinen alue, postinumero, tietyssä ammatissa olevat ja niin edelleen. Onko olemassa tyhjiötä asiakkaiden tarpeissa, mitä olet täyttämässä. Kohderyhmäsi asiakkaiden tavoitettavuus ja tuotteen saatavuus ovat tärkeitä tekijöitä. (Meretniemi & Ylönen 2009, 27.).

Kartoittaessa oman yrityksen potentiaalisia asiakkaita on syytä käydä läpi muun muassa seuraavia kysymyksiä:

- Onko tarkoitus tarjota tuotetta tai palvelua massoille vai pienelle ryhmälle?
- Kohdistatko tuotteen tai palvelun tietyn segmentin asiakkaille, esimerkiksi ammatin, asuinpaikan, harrastuksen, sukupuolen, iän tai muun vastaavan mukaan?

- Ovatko asiakkaat tyytyväisiä jo olemassa oleviin kilpailijoiden tuotteisiin tai palveluihin?
- Voitko tuoda jotain uutta mitä tietyt asiakasryhmät kaipaavat, eivätkä kilpailijat sitä tällä hetkellä tarjoa?

3.2.3 Toimintatapa

Asiakasryhmien selvityksessä on tiedettävä, miten tuote tai palvelu saadaan asiakkaille helposti saatavaksi. On oltava siellä missä asiakkaat ovat. Etäisyyden pidentyessä todennäköisyys sille, että asiakas tulee ostamaan yrityksen tuotetta tai palvelua pienenee. Tarjotun tuotteen tai palvelun laadun on oltava vähintään samaa tasoa kuin kilpailijoilla, mikäli hintatasot ovat toisiaan lähellä.

Pienelle asiakasryhmälle tarkoitettua tuotetta tai palvelua tarjottaessa on syytä pohtia haluaako yritys rakentaa imagoaan laadukkaana ja hieman kalliimpana vai kaikille saavutettavissa olevana halvempaan, mutta kuitenkin riittävän laadukkaana oleva brändinä. (Meretniemi & Ylönen 2009, 28.)

Ainakin seuraavia kysymyksiä on hyvä käydä läpi toimintatapaa pohtiessa:

- Oletko siellä missä asiakkaasi ovat?
- Onko tuotteesi tai palvelusi helposti saatavilla?
- Haluatko luoda tietynlaisen imagon?
- Onko logistiikka joustavaa ja toimivaa haluamallasi markkinapaikalla?
- Markkinoitko tuotettasi tai palveluasi printtimediassa, internetissä, kauppakeskus-standilla vai muulla tavalla?
- Tarvitko jälleenmyyjä tuotteellesi?
- Tarvitko varastoa raaka-aineille tai tuotteille?

3.2.4 Visio

Visio auttaa suunnittelussa pitkäjänteistä liiketoimintaa kehitettäessä. Visio kohdistuu vuosien päähän tulevaisuuteen siitä, millainen haluaa yrityksen olevan esimerkiksi viiden vuoden päästä. Mikäli kehittää uutta tuotetta, visio voisi ulottua siihen asti

kunnes saa tuotteen markkinoille. Tällöin tavoite on asetettu ja se on helpompi saavuttaa, kun on systemaattisesti ja realistisesti laskettu tuotteen kehityskustannukset, tuotteen hinnan, myyntimäärän ja milloin tuote on maksanut itsensä takaisin. (Meretniemi & Ylönen 2009, 29.)

Mikäli tuote vaatii suurta rahoitusta, tämä visio on oleellinen osa kun rahoittaja haetaan. Mahdollisten rahoittajaehdokkaiden on tällöin helpompi itsekin laskea riskit ja tuotot ja toteutumismahdollisuudet suunnitelmalle, jolloin myös yrittäjän mahdollisuudet saada rahoittaja mukaan projektiin kasvaa. (Meretniemi & Ylönen 2009, 29.)

3.2.5 Toimiala- ja markkinatilanne

Tavoiteltaessa kilpailuetua, on erityisen tärkeää tutkia toimialan ja markkinoiden sen hetkinen tilanne. Kilpailuetua voidaan saavuttaa laadulla, hinnoittelulla, imagolla, ihmishuhdekontakteilla ja uudella ominaisuudella tai palvelulla. Hinnoittelu on tyypillisin keino kilpailuedun tavoittelemiselle mutta uuden ja pienen toimijan on usein vaikea vastata suurten toimijoiden hinnoitteluun paljousalennusten takia. Suuret toimijat saavat esimerkiksi raaka-aineet, logistiikan ja varastotilat halvemmalla, sillä he ostavat kerralla enemmän. (Meretniemi & Ylönen 2009, 30.)

Mikäli markkinat eivät vedä, saattaa olla huono hetki tuoda omaa tuotetta tai palveluaan markkinoille. Positiivisessa taloustilanteessa ja markkinoiden kasvaessa, on useimmiten otollista tuoda uusi tuote tai palvelu kuluttajille, koska usko talouteen ja kulutusinto on korkea. On hyvä myös seurata mikäli jokin kilpaileva tuote tai yritys poistuu markkinoilta, jääkö kuluttajille aukko tietyn tarpeen tyydyttämiseksi ja onko om tuote tai palvelu ratkaisu siihen. (Meretniemi & Ylönen 2009, 30.)

3.2.6 Kilpailijat

Kilpailija-analyysi on yhtä tärkeä tehdä kuin markkina- ja toimiala-analyysi mikäli haluaa pärjätä uutena toimijana alalla. Kaikki samalla alalla tai tuotesegmentissä toimivat eivät välttämättä ole kilpailijoita, joten on hyvä erotella oikeat kilpailijat tehdäkseen tarkemman markkina-analyysin. Markkinajohtajaa on hyvä seurata erityisen tarkkaan, sillä heidän asemansa kertoo että he tekevät ainakin jotain oikein. Toimivaa konseptia kannattaa matkia mahdollisuuksien mukaan ja jatkojalostaa sitä

tuomalla jotain lisää tai enemmän kuin tällä hetkellä tehdään. (Meretniemi & Ylönen 2009, 31.)

Tässä on esitetty muutamia kysymyksiä, joita kannattaa pohtia kilpailijoita kartoittaessa:

- Ketkä ovat oikeat kilpailijasi?
- Kuka on markkinajohtaja?
- Mitä yhteistä sinulla ja markkinajohtajalla on?
- Puuttuuko markkinajohtajalta jotain mitä sinulla on?
- Millainen markkinointi on alalla yleisesti käytössä?
- Onko jokin kilpailija juuri poistunut markkinoilta?

4 Laskelmat ja lisätiedot

4.1 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on tärkeä työkalu aloittavalle yrittäjälle. Rahoituslaskelmalla saadaan selville mistä rahaa saadaan ja mihin rahaa menee yrityksen alkutaipaleella. Rahaa tarvitaan esimerkiksi koneisiin, vuokriin ja varastoon sekä tietenkin käyttöpääomaa on hyvä olla satunnaisia kulueriä varten. Käyttöpääomaa tarvitaan esimerkiksi palkkojen maksuun, vakuutuksiin ja kirjanpitoon. Liiketoiminta harvoin tuottaa tuloja aluksi, joten tämän takia on hyvä varata käyttöpääomaa vähintään ensimmäiselle kolmelle tai kuudelle kuukaudelle.

Rahan tarpeiden lisäksi yhtä tärkeä osa rahoituslaskelmaa on rahan lähteiden kartoitus. Oma pääoman määrä kannattaa ensimmäisenä laskea, kuinka paljon haluaa omaa rahaa sijoittaa omaan yritykseen. Oma pääoma harvoin riittää kattamaan rahan tarpeita, jolloin vieras pääoma tulee tarpeen. Vierasta pääomaa ovat esimerkiksi laina, yritystuki ja ulkopuolinen oman pääoman sijoittaja. (Uusyrittäjäkeskus. Perustamisopas 2012).

Olen ottanut Uusyrittäjäkeskuksen Perustamisoppaasta kuvion (kuvio 1) havainnollistaakseni rahoituslaskelman tekoa.

RAHAN TARVE	Eur
remonttikulut	1 200 e
tuotantovälineet	2 000 e
laiteasennukset	500 e
tietokoneet ja ohjelmat	1 500 e
auto	
puhelin/fax/internet	200 e
toimistotarvikkeet	300 e
huonekalut	1 000 e
apporttiomaisuus (olemassa olevat koneet, työvälineet ja tarvikkeet)	500 e
markkinointi-investoinnit	800 e
vuokratakuu	1 500 e
alkuvarasto	1 000 e
perustamismenot	100 e
käyttöpääoma	3 200 e
kassareservi	700 e
RAHAN TARVE YHTEENSÄ	14 500 e

RAHAN LÄHTEET	Eur
Oma pääoma	
osakepääoma	2 500 e
omat rahasisjoitukset	5 500 e
apporttiomaisuus	500 e
osakaslaina	
Lainapääoma	
pankkilaina	6 000 e
Finnveran laina	
muu laina	
RAHAN LÄHTEET YHTEENSÄ	14 500 e

Kuvio 1. Esimerkki rahoituslaskelmasta (yritys siivousalalta) (Uusyrittyskeskus. Perustamisopas 2012).

4.2 Kannattavuuslaskelma

Toinen tärkeä laskelma, joka aloittavan yrittäjän kannattaa tehdä, on kannattavuuslaskelma. Kannattavuuslaskelma auttaa selvittämään millä myyntimäärällä saavutetaan kriittinen piste. Kriittinen piste tarkoittaa kohtaa, jossa myynnistä saatu tulo kattaa kyseisten tuotteiden tai palveluiden synnyttämiseen ja toteuttamiseen menneet kulut. Kriittisen pisteen avulla voi analysoida omaa katteen määrää ja tarvittavaa myyntimäärää, jojolla asetettu tavoite toteutuisi. (Uusyrittyskeskus. Perustamisopas 2012, 14.)

Kannattavuuslaskelmaa tehtäessä kannattaa olla realistinen myyntimäärän ja katteen osalta, liian kova kate ja täten korkea hinta saattaa vähentää tuotteiden kysyntää, jolloin kokonaistuotto jää pieneksi. Herkkyysanalyysillä voidaan arvioida edellä

mainittua vaikutusta, eli kuinka paljon esimerkiksi yhden yksikön muutos hinnassa vaikuttaa kysyntään. Herkkyysanalyysit ovat aina ennusteita, joten kokeilematta ei varmuudella voi tietää vaikutuksen määrää. (Uusyrittäjäkeskus. Perustamisopas 2012.)

Kuvio 2 havainnollistaa kannattavuuslaskelman tekoa. Esimerkki on lainattu Uusyrittäjäkeskuksen Perustamisoppaasta.

ESIMERKKI KANNATTAVUUSLASKELMASTA:	kk	Vuosi (12 kk)
= Tavoitetulos (netto) (mm. yrittäjän oma palkkatavoite)	1 500 e	18 000 e
+ lainojen lyhennys	100 e	1 200 e
TULOT VEROJEN JÄLKEEN	1 600 e	19 200 e
+ verot 18%	329 e	3 951 e
= Rahoitustarve	1 929 e	23 151 e
+ lainojen korot	27 e	324 e
A. KÄYTTÖKATE (tarve)	1 956 e	23 475 e
+ Kiinteät kulut (Alv 0%)		
YEL-vakuutus 16,875% (vuosityötulo 12 000 e)	169 e	2 025 e
palkat		
palkan sivukulut		
toimitilakulut	545 e	6 537 e
korjaukset ja ylläpito	30 e	360 e
leasingmaksut		
viestintäkulut (puhelin, internet tms)	80 e	960 e
toimistokulut	20 e	240 e
matka- ja autokulut, päivärahat	50 e	600 e
markkinointikulut	200 e	2 400 e
kirjanpito, tilintarkastus, veroilmoitus jne.	100 e	1 200 e
työttömyyskassa, yrittäjäjärjestö tms.	30 e	360 e
muut kulut	100 e	1 200 e
B. KIINTEÄT KULUT YHTEENSÄ	1 324 e	15 885 e
MYYNTIKATETARVE (A+B)	3 280 e	39 360 e
+ ostot (aineet ja tarvikkeet) (Alv 0%)	915 e	10 980 e
LIKEVAIHTOTARVE	4 195 e	50 340 e
+ Alv 23%	965 e	11 578 e
KOKONAISMYYNTI- / LASKUTUSTARVE	5 160 e	61 918 e

Kuvio 2. Esimerkki kannattavuuslaskelmasta (Uusyrittäjäkeskus., Perustamisopas 2012).

4.3 Myyntilaskelma

Kolmas hyödyllinen laskelma on myyntilaskelma. Myyntilaskelma tarkoittaa kannattavuuslaskelmassa laskettua kriittistä pistettä, eli minimimyyntimäärät jaetaan eri asiakasryhmiin, jolloin voidaan analysoida asiakasryhmien tärkeyttä. Asiakasryhmiä arvioidessa kannattaa ottaa huomioon esimerkiksi mahdollisten alennusten määrä.

Tärkeille asiakasryhmille, eli niille jotka tuottavat eniten, voi tarvittaessa antaa enemmän alennusta. (Uusyrittyskeskus. Perustamisopas 2012).

Kuvio 3 havainnollistaa myyntilaskelman tekoa. Johdonmukaisuuden vuoksi tämäkin on lainattu Uusyrittyskeskuksen Perustamisoppaasta.

Myyntilaskelmaesimerkki (kuukausi)

TUOTE	Siivous (päivällä)	Siivous (ilta ja viikonloppu)	Ikkunanpesu	Lattioiden vahaus	Suur-siivous	Muut työt	YHTEENSÄ ALV 0%
Myyntihinta	24 e	30 e	35 e	40 e	120 e	28 e	
Kulut			5 e	10 e	10 e	0 e	
Kate	24 e	30 e	30 e	30 e	110 e	28 e	
Myyntimäärä	80 kpl	32 kpl	12 kpl	8 kpl	10 kpl	8 kpl	
Kokonaismyynti	1 920 e	960 e	420 e	320 e	1 200 e	224 e	5 044 e
Kokonaisostot	0 e	0 e	60 e	80 e	100 e	0 e	240 e

	Kk	Vuosi (12 kk)
LIKEVAIHTO (ALV 0%)	5 044 e	60 528 e
LIKEVAIHDON TARVE	4 195 e	50 340 e
EROTUS	849 e	10 188 e

Huomioi, että yrittäjän on hyvä pitää myös lomaa ja vuosimyynti jää sen vuoksi pienemmäksi (n. 11 kk).

Kuvio 3. Myyntilaskelmaesimerkki (Uusyrittyskeskus. Perustamisopas 2012).

5 Yritysmuodot ja yrittäjälle sopiva vaihtoehto

Liikeidean ollessa selvillä on aika selvittää mikä yritysmuoto olisi itselle sopiva. Noin puolet kaikista perustetuista yrityksistä Suomessa on osakeyhtiöitä. Toiseksi suosituin yritysmuoto on toiminimi, noin joka neljännes kaikista Suomessa perustetuista yrityksistä.

Yritysmuotoja on kahdenlaista, henkilöyritys ja pääomayritys. Henkilöyrityksissä yrittäjällä on suurempi päätösvalta mutta myös suurempi vastuu, sillä yrittäjä vastaa henkilökohtaisesti yrityksen toiminnasta. Henkilöyrityksiä ovat toiminimi, avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. Pääomayrityksissä taas yritys vastaa toiminnastaan, jolloin yrityksen osakkaat ovat vain sitoutuneet yritykseen sijoittamallaan rahasummilla. (Kallio & Ripatti & Tanni 2008, 41.)

Itselle sopiva yritysmuoto kannattaa valita muun muassa sen mukaan, haluaako olla itse vastuussa yrityksestä, jolloin jokin henkilöyritysmuodoista sopisi tai sitten mahdollisimman vähän henkilökohtaista vastuuta ja vaikkapa useampi sijoittaja, jolloin

jokin pääomayritysmuodoista sopisi. Yritysmuoto vaikuttaa myös muun muassa verotukseen, vaadittaviin asiakirjoihin ja kirjanpitoon. (Kallio & Ripatti & Tanni 2008, 41.)

5.1 Toiminimi

Helpoin tapa aloittaa yritys on perustaa toiminimi. Toiminimi ei vaadi alkupääomaa ollenkaan ja on muutenkin ilmoituskustannuksiltaan halvin. Toiminimi soveltuu parhaiten yhden tai muutaman henkilön yritysmuodoksi, jossa liikevaihto on melko pieni. (Meretniemi & Ylönen 2009, 42.)

Esimerkiksi yrittäjän omaa osaamista tarjoavan yrityksen yritysmuodoksi on helppo valita toiminimi. Kun elinkeinotoiminnan harjoittaminen alkaa, on yritys syntynyt. Yrittäjä voi olla palkkatöissä toiminimen pyörittämisen ohella. Mikäli yritys kasvaa suureksi, yritysmuotoa voi aina muuttaa esimerkiksi osakeyhtiöksi. (Meretniemi & Ylönen 2009, 42.)

5.2 Avoin yhtiö

Avoimen yhtiön perustamiseen tarvitaan vähintään kaksi yhtiömiestä. Yhtiömiehet voivat olla yksityishenkilöitä tai yhtiöitä. Avoin yhtiö voi valita hallituksen ja toimitusjohtajan, mutta tämä ei ole pakollista. Myöskään yhtiömiesten rahallinen panos ei ole pakollinen. Mikäli hallitus ja toimitusjohtaja valitaan, on siitä tehtävä ilmoitus kaupparekisteriin. (Meretniemi & Ylönen 2009, 44.)

Avoimen yhtiön muuttaminen kommandiittiyhtiöksi vaatii vähintään yhden yhtiömiehen muuttamista äänettömäksi, tai ulkopuolisen henkilön mukaan ottamista äänettömäksi yhtiömieheksi. Myös vastuun rajauksilla ja sijoitukspanosten määrillä voidaan tehdä yhtiömiehestä ääneton ja vaatimukset täyttyvät kommandiittiyhtiöksi muuttamista varten. Avoin yhtiö sopii parhaiten pienen tai keskisuuren perheyhtiön muodoksi. (Meretniemi & Ylönen 2009, 44.)

5.3 Kommandiittiyhtiö

Kuten avoimen yhtiön, myös kommandiittiyhtiön perustamiseen tarvitaan vähintään kaksi yhtiömiestä, joista löytyy sekä äänetön yhtiömies että vastuullinen yhtiömies (Holopainen 2011, 26). Kommandiittiyhtiön hyöty on siinä, jos tarvitaan ulkopuolista rahoittajaa joka haluaa olla yrityksessä mukana, mutta ei välttämättä halua osallistua sen päivittäiseen toimintaan. Tällöin rahoittajasta voidaan tehdä hiljainen yhtiömies ja rahoittaja pääsee mukaan toimintaan ja osakkaaksi mutta ainoastaan sijoittamallaan rahasummalla, ei työpanoksella. Kommandiittiyhtiön muuttaminen avoimeksi yhtiöksi tapahtuu poistamalla yhtiöstä äänettömät yhtiömiehet, joko tekemällä heistä vastuullisia yhtiömiehiä tai poistamalla heidät kokonaan yrityksestä. (Meretniemi & Ylönen 2009, 46.)

5.4 Osakeyhtiö

Osakeyhtiön perustamiseen ei tarvita kuin yksi henkilö, mutta osakeyhtiön hyödyt ovat suurimmat silloin kun perustajia on useita ja pääomaa tarvitaan paljon. Osakeyhtiön perustavoite on tehdä voittoa osakkeenomistajille, ellei toisin ole määritelty yhtiöjärjestyksessä. Osakeyhtiön osakkaat käyttävät usein kappaleessa 8.3 mainittua 9% verovapaata pääomatuloa hyödyksi palkan sijasta, sillä progressiivinen palkka-asteikko kohoaa nopeasti yli 32%:iin suurilla tuloilla. Tämä nähdään esimerkiksi suurten yritysten yritysjohtajien tuloissa, joista suurin osa on pääomatuloa ja pieni osa ansiotuloa. Osakeyhtiö voi olla yksityinen (Oy) tai julkinen (Oyj), erona ovat julkisen osakeyhtiön osakkeet noteerataan pörssissä ja yksityisen ei, sekä minimiosakepääoman määrä. Minimiosakepääoma yksityisessä osakeyhtiössä on 2500 euroa ja julkisessa 80 000 euroa. (Meretniemi & Ylönen 2009, 50.)

5.5 Osuuskunta

Osuuskunta poikkeaa kaikista edellämainituista yhtiömuodoista eniten. Osuuskunta on kuin yrittäjien tai yhteisöjen välinen verkosto, jossa tavoitteena on toisten jäsenten tukeminen taloudellisesti tai omalla toiminnalla sekä yhteisen aatteen toteuttaminen. Osuuskunnan perustamiseen tarvitaan vähintään kolme henkilöä tai oikeushenkilöä. Tyypillisestä osuuskunnasta poiketen, tunnetuimpien osuuskuntien, kuten Kesko ja

SOK, suurin osa jäsenomistajista ovat heidän omat asiakkaansa. (Meretniemi & Ylönen 2009, 48.)

Osuuskunta voi itse päättää kenet valitaan osuuskuntaan mukaan. Uudet jäsenet maksavat osuusmaksun, joka on kaikille sama. Mikäli osuuskunnasta eroaa, saa kyseisen osuusmaksun takaisin. Osuuskunnan peruspääoma koostuu maksetuista osuusmaksuista. (Meretniemi & Ylönen 2009, 48.)

6 Viranomaisille tehtävät ilmoitukset ja luvat sekä yrityksen perustamistoimet

Yritysmuodon valinta vaikuttaa paljon siihen, mitä ilmoituksia pitää viranomaisille tehdä. Asiaa helpottaa hieman se, että kaupparekisteriin ja Verohallinnon rekistereihin toimii yksi yhteinen ilmoitus. Tuulikki Holopainen kuvaa kirjassa Yrityksen perustamisopas – Käytännön perustamistoimet yrityksen perustamisen vaiheita (2011, 48) kronologisesti seuraavasti:

1. Yrityksen perustamispäätös
2. Yhtiökumppaneiden valinta
3. Yritysmuodon valinta
4. Toiminimen valinta
5. Perustamisasiakirjojen laatiminen
6. Elinkeinilupahakemus (tarvittaessa)
7. Pankkitilin avaaminen ja osakeyhtiössä osakepääoman maksaminen
8. Toiminimen rekisteröinti (Perustamisilmoitus kaupparekisteriin tehdään perustamisilmoituslomakkeella. Ks. www.ytj.fi)
9. Elinkeinolupa saadaan, jäljennös luvasta lähetetään kaupparekisteriin
10. Toimitilan hankkiminen
11. Kunnan terveydensuojeluviranomaisille
  - elintarvikelain mukainen ilmoitus
  - terveydensuojelulain mukainen ilmoitus
12. Ennen toiminnan aloittamista
  - Verohallinnon ennakkoperintärekisteriin hakeutuminen (Perustamisilmoituslomakkeella tai jos yrityksellä on jo Y-tunnus muutosilmoituslomakkeella.)
  - Ilmoittautuminen Verohallinnon arvonlisäverovelvollisten rekisteriin (Perustamisilmoituslomakkeella tai jos yrityksellä on jo Y-tunnus muutosilmoituslomakkeella.)
13. Palkataan työntekijöitä
  - Selvittää, mitä työehtosopimusta yrityksen tulee noudattaa
  - Työsopimuksen tekeminen
  - Pakollinen tapaturmavakuutus työntekijöille
  - Ilmoittautuminen Verohallinnon työnantajarekisteriin säännölliseksi työnantajaksi (Perustamisilmoituslomakkeella tai jos yrityksellä on jo Y-tunnus muutosilmoituslomakkeella.)
  - Työterveyshuollon järjestäminen
  - TyöEL-vakuutus

14. Yrittäjän eläkevakuutus
15. Yrittäjän työttömyysturvan järjestäminen
16. Yrittäjän työterveyshuollon järjestäminen
17. Yrittäjän vapaaehtoinen tapaturmavakuutus

6.1 Toiminimen perustaminen

Toiminimi on yksinkertaisin kaikista yritysmuodoista perustaa, pelkkä ilmoitus kaupparekisteriin riittää. Ilmoitus tehdään Patentti- ja rekisterihallituksen sivuilta saatavalla lomakkeella (Meretniemi & Ylönen 2009, 42.) Vuonna 2012 toiminimen perustamisilmoituksen tekeminen maksaa 75 euroa (alv 0) (Patentti- ja rekisterihallitus. Kaupparekisterin käsittelymaksuhinnasto). Toiminimellä toimiva yrittäjä on joko liikkeen- tai ammatinharjoittaja. Ammatinharjoittajalle riittää yksinkertainen kirjanpito, mutta liikkeenharjoittajalla on kiinteä liiketila tai toimipiste, joten liikkeenharjoittajalta vaaditaan kahdenkertaista kirjanpitoa (Meretniemi & Ylönen 2009, 42.)

6.2 Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön perustaminen

Avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä on aina vähintään kaksi perustajajäsentä. Kaikki perustajajäsenet laativat yhtiösopimuksen. Ainoa eroavaisuus avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön yhtiösopimuksissa on se, että kommandiittiyhtiön yhtiösopimukseen kirjataan myös äänettömän yhtiömiehen yhtiöön sijoittama rahallinen arvo sekä hänen voitto-osuus. Yhtiösopimuksessa eritellään kunkin yhtiömiehen velvollisuudet ja vastuut sekä toiminnan tavoitteet. Yhtiösopimuksesta tehdään jokaiselle perustajajäsenelle yksi kappale sekä kaupparekisteriä varten yksi kappale. (Meretniemi & Ylönen 2009, 44.)

Avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä on tehtävä ilmoitus kaupparekisteriin ennen toiminnan aloittamista. Riittää että vain yksi perustajajäsenistä täyttää ilmoituslomakkeen ja liittää yhtiösopimuksen sekä todistuksen käsittelymaksun suorittamisesta lomakkeen mukaan. Yhtiön yhtiömiesten ei tarvitse sijoittaa yhtiöön yhtä paljon rahaa, vaan jokainen sijoittaa haluamansa summan. Nämä summat merkitään yhtiösopimukseen. Avoimessa yhtiössä voi pääomaa käyttää kuka tahansa yhtiömiehistä vapaasti mutta kommandiittiyhtiössä vastuullinen yhtiömies hallinnoi pääomaa. (Meretniemi & Ylönen 2009, 44.) Vuonna 2012 ilmoituksen avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön perustamisilmoituksen tekeminen maksaa 180 euroa (alv 0) (Patentti- ja rekisterihallitus. 2012. Kaupparekisterin käsittelymaksuhinnasto).

6.3 Osakeyhtiön perustaminen

Osakeyhtiön perustamiseen vaikuttaa 1.9.2006 voimaan tullut osakeyhtiölaki. Osakeyhtiölain ensimmäisen luvun kolmannessa pykälässä mainitaan, että yhtiöllä on oltava osakepääoma. Yksityisen osakeyhtiön vähimmäisosakepääoma on 2 500 euroa ja julkisen osakeyhtiön 80 000 euroa. (Meretniemi & Ylönen 2009, 50.)

Osakeyhtiölain 2. luvun kolme ensimmäistä pykälää määrittelee perustamiseen liittyvät asiat seuraavasti

1 §

Perustamissopimus

Yhtiön perustamiseksi on laadittava kirjallinen perustamissopimus, jonka kaikki osakkeenomistajat allekirjoittavat.

Perustamissopimuksen allekirjoituksella osakkeenomistaja merkitsee perustamissopimuksesta ilmenevän määrän osakkeita. Merkintää ei voida peruuttaa sen jälkeen, kun kaikki osakkeet on merkitty, jollei toisin sovita.

Johdon jäsenten ja tilintarkastajien toimikausi ja tehtävät alkavat perustamissopimuksen allekirjoittamisesta.

2 §

Perustamissopimuksen sisältö

Perustamissopimuksessa on aina mainittava:

- 1) sopimuksen päivämäärä;
- 2) kaikki osakkeenomistajat ja kunkin merkitsemät osakkeet;
- 3) osakkeesta yhtiölle maksettava määrä (*merkintahinta*);
- 4) osakkeen maksuaika; sekä
- 5) yhtiön hallituksen jäsenet.

(13.4.2007/461)

Perustamissopimukseen on otettava tai liitettävä 3 §:ssä tarkoitettu yhtiöjärjestys. Tilikaudesta on määrättävä joko perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä.

Perustamissopimuksessa on lisäksi tarvittaessa mainittava yhtiön toimitusjohtaja, hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat. Perustamissopimuksessa voidaan nimetä hallituksen ja hallintoneuvoston puheenjohtaja. (13.4.2007/461)

3 §

Yhtiöjärjestys

Yhtiöjärjestyksessä on aina mainittava yhtiön:

- 1) toiminimi;
- 2) kotipaikkana oleva Suomen kunta; sekä
- 3) toimiala.

Jos yhtiö aikoo käyttää toiminimeään kaksi- tai useampikielisenä, toiminimen jokainen ilmaisu on mainittava yhtiöjärjestyksessä.

Osakeyhtiö voi aloittaa toimintansa heti kun Patentti- ja rekisterihallitus merkitsee sen kaupparekisteriin. Yhtiön rekisteröinti pitää tapahtua kolmen kuukauden sisällä perustamissopimuksen allekirjoittamisesta. Yhtiön osakekanta on maksettava ennen rekisteröinti-ilmoituksen tekoa muuten yhtiö ei ole toimintakelpoinen. Osakeyhtiön perustamisilmoitus vuonna 2012 maksaa 350 euroa (alv 0%).

Osakeyhtiön kaupparekisteriin tehtävään ilmoitukseen tulee liittää: (Kallio & Ripatti & Tanni, 2008, 80.)

- yhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että yhtiön perustamisessa on noudatettu osakeyhtiölain säännöksiä
- yhtiön tilintarkastajien todistus siitä, että osakeyhtiölain säännöksiä osakkeiden maksamisesta on noudatettu
- jos osake on maksettu apporttiomaisuudella, rekisteri-ilmoitukseen on liitettävä hyväksytyn tilintarkastajan lausunto, joka perustuu perustamissopimukseen otettavaan apporttiselvitykseen

6.4 Osuuskunnan perustaminen

Osuuskunnan perustamiseen tarvitaan vähintään kolme jäsentä. Osuuskunnan perustamista varten on tehtävä perustamisilmoitus kaupparekisteriin, vähintään kuusi kuukautta perustamiskirjan allekirjoittamisesta. Perustamisilmoitukseen tulevat hallituksen varsinaisten jäsenten, tai heidän valtuuttamien henkilöiden, allekirjoitukset. Jokainen osuuskunnan perustajajäsen vastaa yrityksen sitoumuksista vain sijoittamallaan pääoman määrällään ja jokaisella jäsenellä on yksi ääni. (Meretniemi & Ylönen 2009, 48.) Vuonna 2012 osuuskunnan perustamisilmoituksen tekeminen

maksaa 350 euroa (alv 0) (Patentti- ja rekisterihallitus. 2012. Kaupparekisterin käsittelymaksuhinnasto).

7 Yrityksen rahoitus

Yritystoiminta vaatii rahaa käynnistyäkseen. On hyvä laskea ennen yrityksen perustamista rahan tarpeen määrä esimerkiksi seuraavalle puolelle vuodelle. Tämä tapahtuu kätevästi rahoituslaskelman avulla, josta oli luvussa 4.1 esimerkki. Yrityksen ensimmäisinä kuukausina onkin hyvin yleistä, että rahaa kuluu enemmän kuin sitä tulee, eli alkuun tehtävät sijoitukset tulevat vasta ajan kanssa takaisin, korkojen kera toivon mukaan. Mitä enemmän työkoneita tai muita investointeja tarvitsee yritystoiminnan käynnistämiseen ja mitä suuremmat ovat kuukausittaiset, myynnistä riippumattomat, juoksevat kulut, sitä enemmän kannattaa alkurahoitusta hankkia. Seuraavaksi käyn läpi yleisimmät rahoitusvaihtoehdot joita aloittavan yrittäjän kannattaa harkita.

7.1 Oma pääoma

Yrityksen rahoitus koostuu omasta ja vieraasta pääomasta. Oma pääoma tarkoittaa yrittäjän omaa rahaa, jota hän sijoittaisi yritykseensä, ja vieras pääoma tarkoittaa ulkopuolisten tahojen sijoittamaa pääomaa, jolla on aina takaisinmaksuvelvollisuus toisin kuin omalla pääomalla. Aloittavalla yrittäjällä on hyvä olla mahdollisimman paljon omaa pääomaa, kuitenkin mielellään vähintään 20 % tarvittavasta pääomasta. (Meretniemi & Ylönen 2009, 78.)

Suurempi oman pääoman määrä myös helpottaa rahoittajien löytämistä, sillä yrityksen rahoitusrakenne on tällöin vakaammalla pohjalla. Omasta pääomasta ei myöskään makseta korkoja, toisin kuin vieraasta pääomasta. Vieras pääoma on täten kalliimpaa kuin oma pääoma. Mikäli yhtiön perustajia on useampia, kannattaa tehdä kirjallinen sopimus sijoitetuista pääomista, vastuista ja vaikutusvallasta yrityksessä. (Meretniemi & Ylönen 2009, 78.)

7.2 Pankit ja vakuutusyhtiöt

Lainaa tarvittaessa pankki on yleisin ja monesti ensimmäinen paikka, josta lainaa kannattaa hakea. Mikäli yrityksen oman pääoman osuus on korkea, on todennäköisempää, että laina myönnetään. Lainan myöntämiseen tosin tarvitaan aina vakuus, joka on tyypillisesti varakas ihminen tai olemassa oleva reaaliomaisuus. (Meretniemi & Ylönen 2009, 78).

Lainan saantia helpottaa myös hyvin tehty liiketoimintasuunnitelma kaikkine osineen. Laina-aika on tyypillisesti 1 - 5 vuotta, mutta pidempiäkin laina-aikoja voi saada. Laina-ajasta voi hakea osan vuosista lyhennysvapaaiksi, jolloin vain korko maksetaan. Vakuutusyhtiöiden rahoituskuvio on hyvin samankaltainen kuin pankkien. (Meretniemi & Ylönen 2009, 78.)

7.3 Tekes

Oman pääoman ja pankki- sekä vakuutusyhtiölainan lisäksi on olemassa useita eri rahoituslaitoksia, jotka rahoittavat tietyn tyyppisiä yrityksiä. Tekes eli Teknologian kehittämiskeskus perustettiin vuonna 1983. Tekes suuntaa rahoituksensa pääasiassa yrityksiin, jotka suuntaavaa kansainvälisille markkinoille. (Meretniemi & Ylönen 2009, 79.)

Tekes rahoittaa sekä tuotekehitysvaiheessa olevia yrityksiä että yrityksiä joilla on jo tuote valmiina ja haluavat kansainvälistää toimintaansa. Tekesillä on omat asiantuntijat, jotka arvioivat rahoitusta hakevan yrityksen riskejä, kannattavuutta ja hyötyä. Tekesin myöntämä rahoitus voi olla joko lainaa tai avustusta. (Meretniemi & Ylönen 2009, 79.) Kannattaa vieraila Tekesin kotisivuilla (tekes.fi) katsomassa tarkemmat ohjeet tuen hakua varten.

7.4 Sitra

Sitra, eli Suomen itsenäisyyden juhlarahasto, perustettiin vuonna 1967. Sitra rahoittaa samanlaisia yrityksiä kuin Tekes. Sitra arvioi yritystä myös kansallisesta näkökulmasta, mikä on hakevan yrityksen merkitys Suomen talouden, kilpailukyvyn ja viennin edistämisessä. (Meretniemi & Ylönen 2009, 79.) Sitran päämäärät on määritelty laissa

ja Sitra toimii eduskunnan alaisuudessa. Käy Sitran kotisivuilla (sitra.fi) katsomassa tarkemmat ohjeet tuen hakemista varten.

7.5 Keksintösäätiö

Keksintösäätiö perustettiin vuonna 1957. Keksintösäätiö auttaa yrityksiä ja yksityisiä henkilöitä saattamaan loppuun ja kaupallistamaan keksintönsä. Säätiöstä saa ilmaista neuvontaa ja rahoitustukea patentointiin ja tuotekehittelyyn. Yrityksen tuotteen on oltava markkinakelpoinen ja mielellään kansainvälisille markkinoille tähtäävä. Käy Keksintösäätiön kotisivuilta (keksintosaatio.fi) katsomassa ohjeet rahoituksen hakua varten. (Meretniemi & Ylönen 2009, 79.)

7.6 Finnvera

Finnvera perustettiin vuonna 1999. Finnvera on kokonaan Suomen valtion omistama eritysrahoitusyhtiö. Finnveran tarkoituksena on tukea aloittavia, kasvavia ja kansainvälistyviä yrityksiä. Finnvera jakaa laajentumiseen liittyvät riskit muiden rahoittajien kanssa ja takuista vastaa Suomen valtio. Käy Finnveran (finnvera.fi) kotisivuilla katsomassa tarkemmat ohjeet tuen hakua varten. (Meretniemi & Ylönen 2009, 80.)

7.7 Pientakaas

Pientakaas auttaa yritystä saamaan rahoitusta pankista. Yritys ei saa työllistää yli 49 henkeä. Finnvera ja heidän yhteistyöpankit ovat tehneet sopimuksen, joka mahdollistaa lainan saannin. Yrittäjä laatii hakemuksen Finnveralle, jonka jälkeen pankit arvioivat hakemuksen lähettäneen yritystä. Hakijan liiketoiminnan on oltava kannattavaa ja oman pääoman osuus riittävä, jotta tuki myönnetään. Käy katsomassa tarkemmat hakuohjeet Finnveran kotisivuilta (finnvera.fi). (Meretniemi & Ylönen 2009, 80.)

7.8 Pienlaina

Pienlaina on myös Finnveran tuote. Pienlaina on tarkoitettu maksimissaan viiden henkilön yrityksille, jossa perustaja työllistää itsensä. Pienlainan käyttötarkoitus voi olla

mitä tahansa aloituskustannuksista laajentumishankkeisiin. Pienlaina voidaan myöntää yhdessä tai useammassa erässä ja sen suuruus on maksimissaan 35 000 euroa. Tarkemmat ohjeet löytyvät tutusti Finnveran kotisivuilta (finnvera.fi). (Meretniemi & Ylönen 2009, 81.)

7.9 Naisyrittäjälaina

Naisyrittäjä laina on käytännössä sama asia kuin pienlaina, mutta yritystä pitää johtaa nainen ja naisten on oltava enemmistöosakkaina. Lainan määrä on maksimissaan 35 000 euroa ja laina-aika viisi vuotta. Lue lisää Finnveran sivuilta (finnvera.fi). (Meretniemi & Ylönen 2009, 81.)

7.10 Yrittäjälaina

Yrittäjälaina on Finnveran tuote, joka on tarkoitettu perustettavan yrityksen tai jo toiminnassa olevan yrityksen osakepääoman, vapaan oman pääoman tai yhtiöpanoksen rahoittamiseen. Yrittäjälaina on maksimissaan 100 000 euroa tai 80% rahoitettavan hankkeen kustannuksista. Lainan saanti edellyttää täten vähintään 20% omaa rahoitusta. Vakuutena toimii rahoitettava kohde. Laina-aika on maksimissaan 10 vuotta, josta lyhennysvapaata jopa viisi ensimmäistä vuotta. Katso lisää Finnveran (finnvera.fi) internetsivuilta. (Meretniemi & Ylönen 2009, 81.)

7.11 Starttiraha

Starttiraha on työvoimatoimiston tuki aloittaville yrittäjille. Starttirahan tarkoitus on työllistää ja turvata aloittavan yrittäjän ensimmäisten kuukausien toimeentulon. Starttirahan hakemiseen käytetään työvoimatoimiston lomaketta. Lomakkeessa hakija esittää yrityksen toimintasuunnitelman ja rahoitussuunnitelman. (Työ- ja elinkeinotoimisto. 2012. Aloittavat yrittäjät. Starttiraha.)

Starttirahan suuruus ensimmäiseltä kuudelta kuukaudelta on 34,50 euroa per työpäivä eli noin 719 (v. 2012) euroa kuukaudessa. Tämän jälkeen tuen suuruus on 31,36 euroa per työpäivä eli noin 553 euroa kuukaudessa. Tukea myönnetään pääasiassa enintään 12 kuukaudeksi mutta erityisehdoin voi saada jopa 18 kuukaudeksi. On tärkeää

muistaa, että starttiraha pitää hakea ja saada päätös ennen yrityksen perustamista. (Työ- ja elinkeinotoimisto. 2012. Aloittavat yrittäjät. Starttiraha.)

7.12 ELY-keskuksen tuet

Uudenmaan ELY-keskus kohdistaa vuonna 2012 tukensa yrityksiin, jotka pyrkivät laajentamaan liiketoimintaansa ulkomaille. ELY-keskuksen tehtävä on kannustaa ja helpottaa yritysten kansainvälistymistä rahallisella tuella. Mikäli tukimäärä on riittävä, voidaan sitä myös myöntää kotimaiden markkinoilla toimiviin yrityksiin, joissa kehitetään tai uudelleen suunnataan omaa toimintaa. Ainoa ehto ELY-tuen hakijalle on, että yritystoiminnan pitää olla päätoimista. Tuen suurus on maksimissaan 15 000 euroa. (Yrityksen rahoituslinjaukset Uudellamaalla vuonna 2012. ELY-keskus).

7.13 Bisnesenkeli-rahoitus

Käsite "Business angel" on englantia ja tarkoittaa sijoittajahenkilöä, joka haluaa sijoittaa omaa varallisuuttaan pääsääntöisesti yrityksen ensivaiheisiin. Samalla sijoittaja yleensä haluaa tarjota myös omaa ammattiosaamistaan yrityksen resursseihin. Useat sijoittajat myös osallistuvat yrityksen kehittämiseen, johtamiseen ja liiketoiminnan kasvattamiseen. (Suomen Pienyrittäjät. 2012. Business Angels Finland Oy.) Bisnesenkeleitä löytää verkostoitumalla tai esimerkiksi verkkosivulta businessangels.fi.

8 Verotus ja arvonlisäverotus

Verotus voi olla kahta eri tyyppiä, joko välitöntä tai välillistä. Esimerkiksi arvonlisävero, valmistevero ja polttoaine vero ovat välillisiä veroja, kun taas tulo- ja kiinteistövero ovat välittömiä. Henkilöverotuksen tulot ovat aina joko pääoma- tai ansiotuloja. Yrittäjien ansiotuloja ovat esimerkiksi palkka, ammatti- ja liiketulo, kun taas työntekijän ansiotuloja ovat esimerkiksi palkka, eläkkeet ja etuudet. Pääomatuloja ovat muun muassa vuokratulo, korkotulo ja pörssiyhtiöltä saatu osinkotulo. (Holopainen 2011, 126.)

Joka vuosi yrittäjä tekee veroilmoituksen verottajalle. Yrityksen kirjanpito luo perustan veroilmoituksen tiedoille. Yrittäjän oma henkilökohtainen verovuosi on aina

kalenterivuosi ja yrityksen verotuksessa verovuosi voi olla eri jakso. (Holopainen 2011, 126.)

8.1 Toiminimen verotus

Toiminimen tuloksen verotus jakautuu pääoma- ja ansiotuloihin. Ennen verotusta toiminimen veronalaisesta tuloksesta vähennetään siihen kuluneet menot. Tämän jälkeen lasketaan pääomatulon määrä, joka on yrityksen nettovarallisuudelle lasketusta tuotosta 20 %, tai 0 %, jos yrittäjä niin vaatii. Pääomatulon verokanta on 30 % tai 32 % jos pääomatulon määrä on yli 5 000 euroa. Jäljelle jäävä tuotto verotetaan ansiotulona henkilöveroasteikon mukaan. (Yrityksen elinkeinoharjoittajan verotus. 2012. Suomen Yrittäjät.)

Nettovarallisuuden laskemiseen käytetään kyseistä verovuotta edeltävän vuoden lopussa olevaa nettovarallisuutta, josta tämän jälkeen vähennetään vähennyskelpoiset velat. Mikäli verovuosi on yrittäjän ensimmäinen, niin veroperusteena käytetään kyseisen verovuoden nettovarallisuutta. On hyvä huomioida, että yrittäjän omia henkilökohtaisia varoja tai velkoja ei oteta nettovarallisuuslaskelmissa huomioon. Mikäli yrityksellä on ennakkopidätyksenalaisia palkkoja maksettuna kyseisenä verovuotena, lisätään 30 % kyseisistä palkoista yrityksen nettovaroihin veroja laskiessa. (Yrityksen elinkeinoharjoittajan verotus. 2012. Suomen Yrittäjät.)

8.2 Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön verotus

Myös avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön tuloksen verotus jakaantuu pääoma- ja ansiotuloihin. Kuten toiminimessä, 20 %:een asti osakkaan osuudesta tuloksesta luetaan pääomatuloksi. Pääomatulon verokanta on 30 %, yli 50 000 eurossa verokanta on 32. Loppuosa osakkaan tuloksesta verotetaan ansiotuloasteikon mukaan. Yhtiön nettovarallisuus lasketaan samalla tavalla kuin toiminimessä. Myös kommandiittiyhtiön äänetön yhtiömies sekä yhtiössä työskentelemättömät vastuunalaiset yhtiömiehet ovat tämän tuloverotuksen piirissä. Poikkeuksena nettovararajaan, arvopapereiden ja kiinteistöjen luovutusvoitot verotetaan kokonaan pääomatulona, vaikka niiden arvo ylittäisi tuon 20 % nettovaroista. (Henkilöyhtiöiden verotus. 2012. Suomen Yrittäjät.)

8.3 Osakeyhtiön verotus

Osakeyhtiön verokanta on 24,5 %. Osakkaan henkilökohtainen verotus ei vaikuta osakeyhtiön tulon verotukseen millään tavalla, eikä myöskään osakeyhtiön verotus vaikuta yrityksen osakkaan henkilökohtaiseen verotukseen. Osakeyhtiöllä on vapaus valita, maksaako se osakkailleen luontoisetuja, palkkaa vai molempia. (Osakeyhtiön verotus. 2012. Suomen Yrittäjät.)

Mahdolliset osingot ovat verovapaita aina 9 %:ään asti yrityksen osakkeiden arvostamislaissa (1142/2005) tarkoitetulla matemaattiselle arvolle laskettuna. Matemaattinen arvo lasketaan edellisvuoden nettovarallisuuden perusteella. Mikäli tämä 9 % on arvoltaan 60 000 euroa tai enemmän, verotetaan summa 70 % pääomatulona ja 30 % verovapaana tulona. Myös jos osingot ovat yli 9 % vuotuisesta tuotosta ja ylimenevä osuus verotetaan 70 % ansiotulona ja 30 % verovapaana tulona. Yksityishenkilön tai kuoilmpesän saadessa osinkoa pörssiyrityksestä, verotetaan saajaa 70 % pääomatulona ja 30 % verovapaana tulona. (Osakeyhtiön verotus. 2012. Suomen Yrittäjät.)

8.4 Osuuskunnan verotus

Osuuskuntaa verotetaan toiminnan luonteen mukaisesti. Osuuskunnan harjoittaessa elinkeinotoimintaa, verotus menee elinkeinotulon lain mukaan ja osuuskunnan harjoittaessa maataloutta verotus menee maatalouden tuloverolain mukaan. Muuta toimintaa harjoitettaessa käytetään tuloverolakia. (Osuuskunnan verotus. 2012. Suomen Yrittäjät.)

Osuuskunnan verokanta on sama kuin osakeyhtiöllä, eli 24,5 %. Palkanmaksun muotona voi olla palkka, osuuspääoman korko tai tavaroiden sekä palveluiden käyttökorvaus. Osuuspääoman korko on verovapaata tuloa aina 1500 euroon asti ja ylimenevä osuus verotetaan 70 % pääomatulona ja 30 % verovapaana tulona. Pääomasijoituksena saadut tulot eivät ole veronalaista tuloa. Mikäli osuuskuntaa ei ole rekisteröity, verotetaan kuten yhtymää. (Osuuskunnan verotus. 2012. Suomen Yrittäjät.)

8.5 Arvonlisäverotus

Yleinen arvonlisäverokanta vuonna 2012 on 23 % Yleisen arvonlisäverokannan lisäksi on käytössä kaksi alennettua verokantaa, 9 % ja 13 % sekä nollaverokanta, jolloin tuotteen tai palvelun tekoon mennyt arvonlisävero palautetaan myyjälle (Arvonlisäverotus. 2012. Suomen Yrittäjät).

Ohessa arvonlisäverokannat Suomessa vuonna 2012, lainattu Yrittäjät.fi –kotisivuilta, kohdasta arvonlisäverokannat:

Arvonlisäverokannat Suomessa

Yleinen verokanta	23 %
Elintarvikkeet, rehu, ravintola- ja ateriapalvelut	13 %
Kirjat, lääkkeet, liikuntapalvelut, elokuvanäytökset, kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien sisäänpääsy, henkilökuljetus, majoituspalvelut ja televisioluvat	9 %
Parturi- ja kampaamopalvelut, pienet korjauspalvelut	23 %
Sanoma- ja aikakauslehtien tilausmaksut	9 %

Arvonlisävero on kulutusvero, jota joutuu maksamaan lähes jokaisesta tuotteesta tai palvelusta. Arvonlisäveron maksaa aina kuluttaja, kun verovelvolliset yritykset lisäävät tuotteidensa ja palveluidensa myyntihintoihin veron ja tilittävät tämän lopuksi valtiolle. (Arvonlisäverotus. 2012. Suomen Yrittäjät)

9 Kirjanpito ja vakuutukset

Kirjanpitolaki määrittelee jokaisen liike- tai ammattitoiminnastaan kirjanpitovelvolliseksi. Ote kirjanpitolaista 30.12.1997/1336, 1 luku, §1 momentti:

Kirjanpitovelvollisuus

Jokainen, joka harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa, on tästä toiminnastaan kirjanpitovelvollinen. Kirjanpitovelvollisia ovat kuitenkin aina:

- 1) osakeyhtiö;
- 2) osuuskunta;

- 3) avoin yhtiö;
  - 4) kommandiittiyhtiö;
  - 5) yhdistys, asumisoikeusyhdistys ja muu sellainen yhteisö;
  - 5 a) rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta ja sen rekisteröity paikallisyhteisö;
  - 6) säätiö;
  - 7) eläkesäätiö;
  - 8) vakuutuskassa;
  - 9) keskinäinen vakuutusyhtiö;
  - 10) vakuutusyhdistys;
  - 11) sijoitusrahastolaissa (480/1987) tarkoitettu rahastoyhtiö sen hallinnassa olevan sijoitusrahaston osalta;
  - 12) henkilöstörahassto;
  - 13) luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (1607/1993) tarkoitetut talletussuoja- ja vakuusrahastot ja sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa (579/1996) tarkoitettu sijoittajien korvausrahasto; sekä (10.7.1998/529)
  - 14) arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain (826/1991) 18 §:ssä tarkoitettu rahasto ja 19 §:ssä tarkoitettu selvitysrahasto.
- Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske julkisyhteisöä, Pohjoismaiden investointipankkia, Pohjoismaiden projektivientirahastoa eikä maatilatalouden harjoittajaa ellei tämä ole mainitussa momentissa tarkoitettu yhteisö tai säätiö.

9.1 Kirjanpidon merkitys ja kirjanpidon laatiminen

Kirjanpidon tarkoituksena on seurata ja laskea yrityksen kannattavuutta tilikausittain. Kirjanpidossa eritellään yrityksen tulot, menot, varat ja velat muista yrityksistä tai esimerkiksi yrittäjän henkilökohtaisista tuloista, menoista, varoista ja veloista. Kirjanpidon tietoja voidaan myös käyttää hyväksi tilastoinnissa ja verotuksessa, myös rahoittajille kirjanpidosta saatava tieto on tärkeää. (Yrityksen perustajan opas 2009, 33.)

Kirjanpito on aina kahdenkertaista paitsi ammatinharjoittajalla. Kahdenkertainen kirjanpito tarkoittaa sitä että jokainen tapahtuma merkityään kahdelle kirjanpitotilille, toisesta käy ilmi rahan lähde ja toisesta rahan käyttö. Kirjanpitoon tulee merkitä

tilikauden aikana kaikki tapahtumat, joiden perusteella laaditaan tilikauden päätyttyä tilinpäätös. Yleisesti riittää, että kuukausittain tehdään kirjaukset, ainoastaan käteistapahtumat tulee merkitä viivytyksettä päiväkohtaisesti. (Yrityksen perustajan opas 2009, 33.)

Kirjanpito on aina yrittäjän vastuulla, siksi kannattaa harkita tekeekö sen itse vai antaako sen ulkopuoliselle asiantuntijalle, esimerkiksi tilitoimistolle hoidettavaksi. Osakeyhtiössä toimitusjohtaja ja henkilöyhtiöissä yhtiömiehet vastaavat kirjanpidon järjestämisestä. (Yrityksen perustajan opas 2009, 33.)

Virallinen tilinpäätös koostuu taseesta, tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta ja liitetiedoista, joiden lisäksi toimintakertomus liitetään mukaan. Taseesta selviää yrityksen rahatilanne tilikauden päätyttyä ja tuloslaskelmasta selviää mistä ovat tilikauden tulot tulleet. Tyypillisesti tilikauden pituus on 12 kuukautta ja ajoittuu kalenterivuodelle. Yrityksen alku- tai loppuvaiheessa on mahdollista pitää alle 12 kuukauden tilikausi tai pitempi tilikausi aina 18 kuukauteen asti. Tilikauden ei myöskään ole pakko olla kalenterivuosi. (Yrityksen perustajan opas 2009, 33.)

9.2 Tilintarkastus

Tilintarkastuslaki 13.4.2007/459 määrittelee tilintarkastusvelvollisuuden 2 luvun 4 ja 5 § momentissa seuraavasti:

4 §

Tilintarkastusvelvollisuus

Yhteisössä ja säätiössä on valittava tilintarkastaja ja toimitettava tilintarkastus sen mukaan kuin tässä laissa ja muualla laissa säädetään.

Jollei muualla laissa toisin säädetä, tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta yhteisössä, jossa sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on täytynyt enintään yksi seuraavista edellytyksistä:

- 1) taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa;
- 2) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa; tai
- 3) palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä.

Tilintarkastaja on kuitenkin aina valittava yhteisössä, jonka pääasiallisena toimialana on arvopapereiden omistaminen ja hallinta ja jolla on kirjanpitolain 1 luvun 8 §:ssä tarkoitettu huomattava vaikutusvalta toisen kirjanpitovelvollisen liiketoiminnan tai rahoituksen johtamisessa.

Jos yhteisöllä ei ole 1 tai 2 momentin mukaista velvollisuutta valita tilintarkastajaa, yhtiöjärjestyksessä, yhtiösopimuksessa tai säännöissä voidaan määrätä tilintarkastuksesta sekä useamman tilintarkastajan valinnasta.

Jos yhteisölle on valittu vain yksi tilintarkastaja, eikä tämä ole 33 tai 34 §:ssä tarkoitettu tilintarkastusyhteisö, on valittava ainakin yksi varatilintarkastaja. Mitä tässä tai muussa laissa säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan vastaavasti varatilintarkastajaan.

Jos tilinpäätöksen vahvistamisesta päätetään yhteisön tai säätiön toimielimen kokouksessa, tilinpäätös ja toimintakertomus on annettava tilintarkastajalle viimeistään kuukautta ennen tätä kokousta.

5 §

Velvollisuus valita KHT-tilintarkastaja tai -yhteisö

Vähintään yhden yhtiömiesten, yhtiökokouksen tai vastaavan toimielimen valitseman tilintarkastajan on oltava KHT-tilintarkastaja tai KHT-yhteisö, jos kyse on julkisen kaupankäynnin kohteena olevasta yhteisöstä tai jos yhteisössä tai säätiössä päättyneellä tilikaudella täyttyy vähintään kaksi seuraavista edellytyksistä:

- 1) taseen loppusumma ylittää 25 000 000 euroa;
- 2) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 50 000 000 euroa; taikka
- 3) yhteisön tai säätiön palveluksessa on keskimäärin yli 300 henkilöä.

9.3 Vakuutukset

Yrittäjyyteen liittyy aina erilaisia riskejä. Yrityksen riskit jaetaan liike- ja vahinkoriskeihin. Liikeriski on esimerkiksi uuden tuotteen kehitys ja sen markkinoille tuominen. Koskaan ei voi olla täysin varma, että miten oma tuote markkinoilla menestyy. Voiton ja tappion mahdollisuus liittyy liikeriskiin olennaisesti. Vahinkoriskit puolestaan liittyvät yritystoiminnan harjoittamisen tilanteisiin. Esimerkiksi yrityksen valmistaman tuotteen aiheuttama vahinko kuluttajalle tai vaikkapa tulipalo ovat vahinkoriskejä. Vahinkoriskejä on aina olemassa, joten yrityksellä on hyvä olla toimintansa tukena vakuutuksia. (Kallio, Ripatti, Tanni 2008, 110.)

Yleisimpiä riskivakuutuksia ovat yrityksen työntekijöiden vakuutus, palovakuutus, konevakuutus, vastuuvakuutus ja kuljetusvakuutus. Se mitä oma yritys tarvitsee riippuu paljon yrityksen toimialasta ja toiminnan rakenteesta, joten vakuutusyhtiöiltä kannattaa kysyä neuvoa mitä vakuutuksia tulisi hankkia. Oma yritykseni –kirjassa esitetään pylväskaaviolla pk-yrityksen toimintaa uhkaavia riskejä. Ylivoimaisesti suurimmat riskit ovat henkilöriskit (yli 70 %) ja liikeriskit (n. 65 %). Omaisuusvahinkoriskit, tietoriskit, toiminnan vastuuriskit, tuotevastuuriskit, keskeytysriskit ja kuljetusriskit ovat muut vertailuun otetut riskit ja kunkin yksittäinen riski- % on alle 30. (Kallio, Ripatti, Tanni 2008, 110.)

9.3.1 Yrittäjän eläkevakuutus (YEL)

YEL-vakuutus koskee kaikkia yrittäjiä, avoimen yhtiön yhtiömiehiä, kommandiittiyhtiön vastuunalaisia yhtiömiehiä, osakeyhtiössä johtavassa asemassa työskentelevää, joka omistaa yksin yli 30 prosenttia yrityksen osakkeista tai osakkeiden koko äänimäärästä. YEL-vakuutus tulee ottaa kuuden kuukauden sisällä yritystoiminnan aloittamisesta. Yrittäjän tulee täyttää myös seuraavat kriteerit päästäkseen YEL-vakuutuksen piiriin: (Holopainen 2011, 125.)

- yrittäjä on 18-68 vuotias
- asuu vakituisesti Suomessa
- yritystoimintaa harjoitetaan vähintään 4 kuukauden ajan
- yrittäjän työtulo ylittää vuosittain 7 105,84 euroa (v. 2012)
- yrittäjän ansiotulo ei kuulu minkään muun eläkelain piiriin.

Vahvistettu työtulo on YEL-vakuutuksen perusta. Vahvistetun työtulon tulee vastata yrittäjän omaa työpanosta yrityksessä eli palkkaa, jonka hän vastaavanlaisesta työstä saisi. YEL-vakuutusmaksu alle 53-vuotiaalle yrittäjälle vuonna 2012 on 22,5 % työtulosta ja 53 vuotta täyttäneille 23,85 % työtulosta (YEL-vakuutus 2012, Suomen Yrittäjät). Ensimmäistä kertaa yrittäjäksi ryhtyvälle annetaan 25 prosentin alennus ensimmäisen neljän vuoden YEL-maksuihin. YEL-vakuutuksen kartuttaa yrittäjän vanhuuseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä, osa-aikaeläkettä, työkyvyttömyyseläkettä ja työttömyyseläkettä. (Holopainen 2011, 126.)

9.3.2 Yrittäjän työttömyysturva ja työntekijöiden vakuutus

Yrittäjä voi turvata riskin joutua työkyvyttömäksi liittymällä yrittäjäkassaan. Yrittäjäkassoja on Suomessa kaksi, SYT eli Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa ja AYT eli Ammatinharjoittajien ja Yrittäjien Työttömyyskassa. Ehdot päivärahan saamiselle kummastakin kassasta ovat seuraavat:

- Yrittäjä on ollut vähintään 18 kuukautta yrittäjänä
- Yrittäjä on YEL-, MYEL- tai TyEL-vakuutuskelvoinen henkilö
- Eläkevakuutus on ollut voimassa vähintään minimitasolla (8 520 euroa per vuosi)
- Yrittäjä on TyEL-vakuutuskelvoinen henkilö joka omistaa yksin vähintään 15 %, tai hänen perheensä vähintään 30 %, yhtiöstä jossa hän työskentelee johtavassa asemassa. (Holopainen 2011, 127 - 128.)

Kassasta saatavan rahan suuruus ja tarkemmat ehdot kannattaa käydä katsomassa molempien kassojen verkkosivuilla (www.ayt.fi ja www.syt.fi).

Jos yrityksessä on työntekijöitä, tulee yrittäjän ottaa heille TyEL-vakuutus ja lakisääteinen tapaturmavakuutus. TyEL-maksu vuonna 2012 on palkoista 23,3 %, josta alle 53-vuotiaan työntekijän osuus on 5,15 % ja yli 53-vuotiaan 6,5 %. TyEL-ansion alaraja on 54,08 euroa per kuukausi. Tapaturmavakuutuksen suuruus määräytyy palkan ja työn vaarallisuuden mukaan. Maksimissaan se on kuitenkin 8 % palkasta. (Tärkeitä lukuja. 2012.)

10 Lopuksi

Johdannossa lupasin käydä läpi yrityksen perustamiseen liittyvät asiat alkaen aina liikeideasta ja liiketoimintasuunnitelmasta ja päättyen kirjanpitoon ja vakuutuksiin. Olen keskittynyt kaikkein oleellisimpiin asioihin jotka on hyvä tietää ennen yrityksen perustamista. Aiheesta voisin tehdä monisata-sivuisen oppaan, mutta mielestäni on hyvä rajata alue olennaisimpiin asioihin ja käydä ne läpi. Kysymykseen kenestä on yrittäjäksi, tulee myös vastaus, vaikkakin universaalia totuutta ei asiaan ole vaan ainoastaan yleistyksiä ja havaittuja ominaisuuksia.

Mielestäni työn validiteetti ja reliabiliteetti ovat korkeita, sillä olen käyttänyt ajankohtaisia lähteitä ja lainannut lakeja, joita kaikkien on noudatettava. Lakeja ja

niiden oikeellisuutta ei kukaan kyseenalaista. Lähteitä on kaiken kaikkiaan ollut viisitoista, joista kuusi kirjoja. Sähköisiä lähteitä on enemmän, koska ne ovat päivitettyjä tähän päivään ja kun kirjoitan opasta yrityksen perustamisesta, on tärkeää olla ajankohtaista tietoa. Kirjoistakin kaikki paitsi yksi on enintään muutaman vuoden takaisia julkaisuja. Sähköiset lähteet ovat luotettavilta sivuilta ja mahdollisuuden mukaan ensi käden tietoa eivätkä lainattua toisen käden tietoa.

Kirjoittamani yrityksen perustamisopas on mielestäni näin ollen onnistunut työ, sillä olen saanut kaikki tärkeät ja pakolliset asiat mukaan käyttäen runsaasti ja ajankohtaisia lähteitä. Aihe on rajattu sopivan kokoiseksi tietolähteeksi tarkoituksenmukaiseen käyttöön. Uskon työni helpottavan yrityksen perustamista miettivän henkilön ajatusprosessia ja tuovan moneen kysymykseen vastauksia. Työn aihe on aina ajankohtainen ja joka vuosi syntyy kymmeniätuhansia uusia yrityksiä Suomeen. Jos niistä edes kourallinen saa tästä oppaasta apua, olen onnistunut tavoitteessani.

Lähteet

Business Angels Finland Oy. 2012. Suomen pienyrittäjät ry. [Http://www.pienyrittajat.fi/jasenedut-yhteistyokumppanit2/business-angels-finland-oy](http://www.pienyrittajat.fi/jasenedut-yhteistyokumppanit2/business-angels-finland-oy). Luettu 8.9.2012.

Holopainen, Tuulikki 2011. Yrityksen perustamisopas. Käytännön perustamistoimet. 20. uudempi painos Edita, Helsinki.

Jokela, Pia & Anneberg, Martti 1995. Yrittäjyys, ammatti ja tulevaisuus. WSOY, Helsinki.

Kallio, Juha & Ripatti, Erika & Tanni, Katri 2008. Oma yritykseni. TAT-Palvelu Oy.

Meretniemi, Irma & Ylönen, Hanna 2009. Yrityksen perustajan käsikirja. Otava, Keuruu.

PRH – Hinnasto. 2012. Patentti- ja rekisterihallitus. <http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/hinnasto.html#perus>. Luettu 9.9.2012.

Starttiraha. 2012. Työ- ja elinkeinotoimisto. http://www.mol.fi/toimistot/ita-uusimaa/index_tiedostot/Page733.html. Luettu 8.9.2012.

Tärkeitä lukuja. 2012. Suomen Yrittäjät. [Http://www.yrittajat.fi/fi-FI/tyonantajanabc/tyonantajamaksut/tarkeitalukuja](http://www.yrittajat.fi/fi-FI/tyonantajanabc/tyonantajamaksut/tarkeitalukuja). Luettu 10.9.2012.

Uusyrittäjäkeskus. Perustamisopas 2012. Uusyrittäjäkeskukset. [Http://www.uusyrittajakeskus.fi/sites/uusyrittajakeskus.fi/files/Perustamisopas_2012_SUL_web.pdf](http://www.uusyrittajakeskus.fi/sites/uusyrittajakeskus.fi/files/Perustamisopas_2012_SUL_web.pdf). Luettu 2.9.2012.

YEL-vakuutus – Yrittäjä ihmisenä – yrittajat.fi. 2012. Suomen Yrittäjät. [Http://www.yrittajat.fi/yrittajajihmisena/yelvakuutus](http://www.yrittajat.fi/yrittajajihmisena/yelvakuutus). Luettu 13.9.2012.

Yrittäjyyskatsaus 2011. 2011. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja.

Yrityksen perustajan opas. 2009. Keskuskauppakamarin julkaisu Edita, Helsinki.

Yritysmuodon valinta. 2012. Suomen Yrittäjät. <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotus/elinkeinoverotus>. Luettu 13.9.2012

Yritystukien rahoituslinjaukset Uudellamaalla vuonna 2012. Uudenmaan ELY-keskus. [Http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/uudenmaanely/Yritystoimintateknologiajainnovaatiot/Documents/Yritystukien%20rahoituslinjaukset%20Uudellamaalla%20vuonna%202012.pdf](http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/uudenmaanely/Yritystoimintateknologiajainnovaatiot/Documents/Yritystukien%20rahoituslinjaukset%20Uudellamaalla%20vuonna%202012.pdf). Luettu 8.9.2012.

Yritystukien sähköinen asiointi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. [Http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/Asiointi/Asioverkossa/Sivut/Yritystukiensahkoinenasiointi.aspx](http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/Asiointi/Asioverkossa/Sivut/Yritystukiensahkoinenasiointi.aspx). Luettu 8.9.2012.